

KI-analyse:

Energipolitikk i SVs dokumenter - med spesifikke referanser

- + 2025-10-29
-

Arbeidsprogram 2025

Energiproduksjon:

- Ta krafta av børns og erstatte markedsstyrt system med demokratisk kontroll ^[1]
- Opprette statlig foretak for strømkjøp/-salg med langsiktige avtaler til rimelige priser (s. 14-15) ^[1-1]
- Innføre toprissystem der nødvendig strømforbruk er rimeligere enn luksusforbruk (s. 13-14) ^[1-2]
- Prioritere oppgradering av vannkraft, solkraft og flytende havvind til sokkelelektrifisering (s. 65-66) ^[1-3]
- Etablere statlig selskap for solenergi på tak og vegger ^[1-4]

Distribusjon og prising:

- Krafta skal være fellesgode, ikke markedsvare til høystbydende ^[1-5]
- Redusere nettleie - forbedringer skal i mindre grad betales av forbrukere (s. 67-68) ^[1-6]
- Avvikle "førstemann-til-mølla" - prioritere næring som gir flest arbeidsplasser ^[1-7]

Internasjonalt energisamarbeid:

- Nei til nye utenlandskabler til kontinentet ^[1-8]
- Reforhandle avtaler med Tyskland/Storbritannia for å redusere prissmitten ^[1-9]
- Energisamarbeid med naboland, men ikke overnasjonal markedstvang ^[1-10]

Prinsippprogram 2023-2027 - med kontekst

Energiproduksjon:

- Demokratisk kontroll over naturressurser - fra kapittel om økonomisk styring og lokalsamfunn ^[1-11]
- Omstilling til fornybar energi - fra klimapolitikk-seksjonen om Norges klimarespons ^[1-12]
- Norge bør være selvforsynt med energi - fra beredskap og klimatilpasning-delen ^[1-13]

Internasjonalt perspektiv:

- Land skal kontrollere egne ressurser og foredling - fra økonomi-kapitlet om råvareeksport ^[1-14]
- Svekke koblinger til global frihandelsøkonomi - fra klimapolitikk-seksjonen ^[1-15]
- Makta til rike land bygd på fossil energi - fra internasjonalt kapittel om global ulikhet ^[1-16]

Tilgjengelige referansetyper:

- Tematisk kontekst (hvilken del av dokumentet)
- Omliggende tekst og sammenheng

- Kapittel/seksjonsinnhold

Begrensning: Ingen sidetall tilgjengelig for prinsippprogrammet, men kontekstuelle referanser gir god sporbarhet.

Ulfs kommentarer og endringsforslag:

Arbeidsprogram, realpolitikk, generelle kommentarer:

Når energiproduksjon og alle relaterte temaer blir omtalt under helt andre punkter som “1.6 Kraft på folkets og miljøets premisser” og “2.10 Miljø”, vitner det om en underprioritering og manglende forståelse for energiproduksjonens betydning for sysselsetting med påfølgende velferdsgrunnlag, samfunnssikkerhet og energiomleggingen fra fossil energi.

Dette bør rettes på i kommende utgaver av strategidokumenter med utslag i hyperbevisste konkrete politiske føringer for at SV skal få økt oppslutning om sin politikk. SV må rett og slett få en troverdig politisk profil på langvarig (50-100-årsperspektiver) energiforvaltning og energiproduksjonstransformasjon (sett i klimakrisens lys).

Eksempler på konkrete forslag:

“Nasjonal energiproduksjon med (eller uten) internasjonalt energisamarbeid” bør bli et eget punkt i SVs arbeidsprogram. Under det punktet kan SV utvikle en helhetlig energipolitikk som forgrener seg til andre berørte politiske områder som kraftpriser (gass, strøm, olje, hydrogen, ammoniakk etc), nasjonal sikkerhetspolitikk (forsvar av og beredskap for energiproduksjon/distribusjon også kjent som forsyningssikkerhet), klima-, miljø- og naturpolitikk.

Begrunnelse: Energi ligger i bunn for all virksomhet og påfølgende opprettholdelse av velferd. Med kritiske globale og nasjonale klima-, miljø- og naturkriser er det naturlig å starte med opphavet; energiproduksjonen. Særlig siden halvparten av Norges energibehov dekkes av fossile kilder med ditto utslipp (hvordan skal det løses - KONKRET TROVERDIG PLAN). Utenrikspolitisk favner dette også energisamarbeid (inkl. forsyningssikkerhet, spesielt siden EU bruker 80% fossil energi og Norge kan både tjene på og bidra til utslipp i hele Nord-Europa), integrasjon med naboland på områder som matforsyning (jordbruk/gjødselproduksjon), produksjon av energiintensive råvarer, opprettholdelse av en form for konkurransevne slik at Europa/Norge kan være mest mulig selvforsynt.

Prinsippprogram, ideologisk, generelle kommentarer:

Her er også energiproduksjon “gjemt” under andre kategorier som “økonomisk styring og lokalsamfunn”, “omstilling til fornybar energi” (fra klimapolitikk-seksjonen om Norges klimarespons).

Konkrete forslag:

Siden energiproduksjonen (Norges nasjonale arvesølv) de siste tiårene har blitt “solgt ut” via utenlandskabler og i EØS-sammenheng, og SV snakker om større nasjonal kontroll, tenker jeg at det er greit som ideologisk utgangspunkt (at vi skal kutte alle utenlandskabler og bare tenke på egen energiforsyning). Men er SV eller landet tjent med et så utopisk ideologisk utgangspunkt? Bør vi ikke

heller konsentrere oss om å sørge for at det aldri blir mangel på energi, og at vi kan bygge nokk til å hjelpe naboene som mye som de trenger? Dermed faller farene for svikt i sysselsetting/velferd, nasjonal sikkerhet bedres, nabolandenes forhold til Norge blir styrket med økt utveksling og handel mv.

Energiproduksjon bør ha følgende kriterier for å bli vurdert som overordnet best:

Total bærekraft, forsyningssikkerhet (derunder kapasitetsfaktor), lavest mulig press på natur, miljø og selvsagt klima. Langsiktighet og varige løsninger. (tenk; i prioritert rekkefølge: ENØK, fjernvarme til bysentra og industri/matproduksjon, geotermisk og kjernekraft.)

OVERORDNET NASJONAL ENERGIPLANLEGGING: Jobbe for å opprette et mandat eller instruks til relevante aktører om å planlegge ut fra estimerte behov der parametere skal baseres på virkelige/viktige/realistiske faktorer som internasjonale forpliktelser og avtaler setter, samt helt teknologinøytrale løsninger der alle tenkelige økonomiske kostnader skal inkluderes. Det må også bli en oppgave for Riksrevisjonen å ettergå disse prosessene som har med energiproduksjon å gjøre, der mandatet er å sørge for at utilbørlig/uhensiktsmessig lobbyvirksomhet defineres og identifiseres, samt overse økonomiske og politiske inhabilitetsspørsmål i hele prosessen, fra det politiske til det kommersielle. Det grunnleggende budskapet skal være: **ENERGIPRODUKSJONEN ER FOR VIKTIG FOR NASJONEN TIL AT VI KAN LA SÆRINTERESSER/LOBBYVIRKSOMHET HINDRE ELLER UTSETTE DEN BEST MULIGE ENERGIUTVIKLINGEN.** Fokus på: ENØK, fjernvarme, geotermisk og kjernekraft.

Bistandsideologi: (i alle år har bistand handlet om å male over sprekkene, de fikser ikke underliggende årsaker)

1. Tilgang til energi sammenfaller kraftig med velferdsutvikling. Så bistandspolitikken kan radikaliseres ved at SV solidarisk sett bør foreslå energibidrag til sørlige halvkule, da spesielt Afrika. Med fokus på utslippsfrie, bærekraftige energikilder. Kjernekraft når SMR begynner å rulles ut?
2. **REVOLUSJONERING** av **INTERNASJONAL BISTAND** med fokus på **ENERGI**: Økonomisk/praktisk solidaritet som fører til reell økt velstand og bedre ressurstilgang der økning i landenes egne BNP medfører samfunnsmessig, økonomisk og jumanitært sunn utvikling. Bistand til globale sør vil få størst uttelling i form av produksjon av ren strøm. Geotermisk energi (med norsk dypboringskompetanse?). Kjernekraft kan bli et stadig viktigere og mer effektivt virkemiddel i form av mikroreaktorer eller SMR på størrelse med containere. Ref. Copenhagen Atomics thoriumbaserte o.l. SV bør jobbe for et internasjonalt rammeverk der (energi) behov kartlegges og deretter søkes dekket vha. bistandsprogrammer i regi FN e.l. med bistand fra dertil relevante internasjonale selskaper som kan stå for drift/vedlikehold/utskifting osv. NORAD bør kunne stå som operativt ansvarlig ved å bygge opp en ny dimensjon; energiforsyning.

